

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ
ЦЕНТАР ЗА АНАЛИЗУ, ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈУ
ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ
ЦЕНТАР ЗА ИНФОРМАТИКУ И БИОСТАТИСТИКУ
У ЗДРАВСТВУ

**ИЗВЕШТАЈ О ЗАДОВОЉСТВУ ЗАПОСЛЕНИХ У ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА ЈУЖНОБАЧКОГ
ОКРУГА У 2022. ГОДИНИ**

Истраживање задовољства запослених спроведено је 28. новембра 2022. године у 25 здравствених установа на територији Јужнобачког округа (све здравствене установе осим апотека и Војне болнице Нови Сад).

У време анкетирања на послу је било 6719 запослених, а истраживањем је обухваћено њих 5533 односно 82,3%, што је за око 9% више у односу на претходну годину.

Задовољство поједним аспектима у вези са условима и организацијом рада, као и укупно задовољство послом, анкетирани су оцењивали оценама од 1 до 5 (оцена 1- веома лоше, оцена 5 - одлично), а у анализи су коришћене просечне оцене.

Како резултати показују (табела 1) у 2022. години запослени су били најзадовољнији непосредном сарадњом са колегама (4,2), односом пацијената (4,0), спровођењем адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције (4,0) и расположивим временом за обављање послова (3,9). Најнижа просечна оцена, као и свих претходних година, добијена је за финансијску накнаду за рад (3,0).

Табела 1. Задовољство запослених - просечне оцене за посматране аспекте задовољства у 2022. години

Аспекти задовољства	Просечна оцена (на скали од 1 до 5)
Адекватност опреме за рад	3,6 ± 1,1
Адекватност простора за рад	3,7 ± 1,2
Расположиво време за обављање посла	3,9 ± 1,1
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	3,7 ± 1,1
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,7 ± 1,2
Непосредна сарадња са колегама	4,2 ± 0,9
Однос пацијената према вама	4,0 ± 1,0
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,6 ± 1,2
Финансијска надокнада за рад	3,0 ± 1,3
Руковођење и организација рада у установи	3,6 ± 1,2
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	3,7 ± 1,2
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	4,0 ± 1,1
Укупно задовољство	3,6 ± 1,0

Задовољство запослених у различитим врстама здравствених установа је доста уједначено за већину анализираних аспеката. Као и претходне године запослени у установама које обављају делатност на сва три нивоа здравствене заштите (остале установе) били су задовољнији финансијском надокнадом за рад, опремом за рад и расположивим временом за обављање посла у односу на колеге запослене у установама примарне и болничке здравствене заштите. Када се посматра задовољство запослених у установама примарне здравствене заштите (ПЗЗ) и болничке здравствене заштите (БЗЗ), запажа се да су запослени у болничким установама углавном били задовољнији свим анализираним аспектима него у 2021. години, док је ниво задовољства запослених у примарној здравственој заштити опао, што се одразило и на укупну оцену задовољства (табела 2).

Табела 2. Просечне оцене задовољства посматраним аспектима - разлике између запослених у различитим врстама здравствених установа у 2022. години

Аспекти задовољства	Установе ПЗЗ	Установе БЗЗ	Остале здрав. установе	Укупно
Адекватност опреме за рад	3,5	3,7	4,0	3,6
Адекватност простора за рад	3,7	3,6	3,8	3,7
Расположиво време за обављање посла	3,9	3,9	4,2	3,9
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	3,7	3,7	3,7	3,7
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,7	3,8	3,7	3,7
Непосредна сарадња са колегама	4,2	4,2	4,1	4,2
Однос пацијената према вама	3,8	4,1	4,2	4,0
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,5	3,6	3,6	3,6
Финансијска надокнада за рад	2,8	3,0	3,6	3,0
Руковођење и организација рада у установи	3,5	3,7	3,5	3,6
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	3,5	3,8	3,7	3,7
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	3,8	4,0	4,0	4,0
Укупно задовољство	3,5	3,7	3,7	3,6

Нездравствени радници су углавном незадовољнији анализираним аспектима, те је и укупно задовољство ниже него код здравствених радника, али су разлике мање него претходе године (табела 3).

Табела 3. Просечне оцене задовољства посматраним аспектима-разлике између здравствених и нездравствених радника у 2022. години

Аспекти задовољства	Здравствени радници	Нездравствени радници
Адекватност опреме за рад	3,7	3,5
Адекватност простора за рад	3,7	3,6
Расположиво време за обављање посла	3,9	4,0
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	3,7	3,6
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,7	3,8
Непосредна сарадња са колегама	4,2	4,2
Однос пацијената према вама	4,0	4,0
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,7	3,3
Финансијска надокнада за рад	3,0	2,9
Руковођење и организација рада у установи	3,7	3,5
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	3,7	3,8
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	3,9	4,0
Укупно задовољство	3,7	3,6

Поређењем задовољства запослених анализираним аспектима у 2021. и 2022. години запажа се да су просечне оцене остале на истом нивоу или су незнатно више у 2022. години (табела 4).

Табела 4. Просечне оцене задовољства посматраним аспектима у 2021. и 2022. години

Аспекти задовољства	Просечна оцена (2021.год.)	Просечна оцена (2022.год.)
Адекватност опреме за рад	3,6	3,6
Адекватност простора за рад	3,6	3,7
Расположиво време за обављање посла	3,9	3,9
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	3,6	3,7
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,6	3,7
Непосредна сарадња са колегама	4,1	4,2
Однос пацијената према вама	4,0	4,0
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,5	3,6
Финансијска надокнада за рад	3,0	3,0
Руковођење и организација рада у установи	3,6	3,6
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	3,7	3,7
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	3,8	4,0
Укупно задовољство	3,5	3,6

Што се тиче изложености стресу приликом обављања посла, уочава се да је у условима епидемије изложеност стресу већа, али и да је тај утицај знатно мањи него што је био у 2021. години. Посматрано у односу на врсту здравствених установа, може се закључити да су напетост и стрес присутнији код запослених у установама ПЗЗ и БЗЗ, у односу на запослене у осталим здравственим установама.

Табела 5. Присуство напетости, стреса или притиска код запослених у различитим врстама здравствених установа у 2022. години

Присуство напетости, стреса или притиска-у редовним условима	Установе ПЗЗ (%)	Установе БЗЗ (%)	Остале здрав. установе (%)	Укупно (%)
Нимало	7,0	8,7	10,7	8,2
Мало	12,1	12,8	12,5	12,6
Умерено	39,5	37,7	41,5	38,5
Много	23,0	23,5	21,0	23,3
Веома много	18,4	17,2	14,3	17,5
Присуство напетости, стреса или притиска –у условима епидемије COVID-19				
Нимало	9,3	10,7	12,5	10,3
Мало	13,3	13,7	14,4	13,6
Умерено	36,2	34,2	36,6	35,0
Много	22,2	21,7	22,7	21,9
Веома много	19,0	19,6	13,9	19,2

Стресу су у већој мери изложени здравствени (око 44%) него нездравствени радници (око 30%), као у редовним условима, тако и у условима епидемије COVID-19. Посматрано у односу на претходну годину, изложеност стресу је мања и код здравствених и код нездравствених радника, при чему је код нездравствених радника та разлика знатно израженија (у 2021. години, стрес је био присутан код 48% здравствених и 45% нездравствених радника).

Од укупног броја анкетираних, у COVID-зони ради или је радило 49%. Када су у питању изазови рада у условима епидемије COVID-19, највећи број испитаника се определио за „рад у потпуно новим условима“ „исцрпљеност због обима посла“, и „исцрпљеност због рада под заштитном опремом“. Уочава се да се у 2022. години обим посла смањило и да се смањило страх од заразе (табела 6), што је вероватно утицало и на мањи доживљај стреса

Табела 6. Највећи изазови рада у условима епидемије COVID-19 у 2021. и 2022. години

Изазови	% (2021.год.)	% (2022.год.)
Рад у потпуно новим условима	40,7	40,2
Исцрпљеност због обима посла	42,0	36,3
Исцрпљеност због рада под заштитном опремом	33,6	35,0
Расположивост заштитне опреме	13,4	12,1
Доступност информација	14,6	14,4
Неизвесност и страх од заразе	26,6	21,8
Суочавање са искуствима пацијената	18,5	18,3

Што се тиче **размишљања о послу у наредних пет година**, највећи број не размишља о промени посла (66,0%), 11,2% запослених размишља да оде у иностранство, 13,8% запослених жели да ради послове ван здравствене заштите, а 9,0% размишља да оде у приватни сектор здравства. У 2022. години је незнатно мањи број оних који не размишљају о промени посла (прошле године 67,4%), за 0,3% је смањен број оних који размишљају о одласку у иностранство, док је број оних који размишљају да пређу у приватни сектор здравства повећан за 0,6%. Посматрано у односу на податке из претходног истраживања, уочава се да се наставља тренд опадања процента оних који желе да оду у иностранство и пораста оних који би прешли у приватни сектор, али се уочава и да расте број оних који би радили послове ван здравствене заштите.

Када се анализирају одговори запослених у различитим здравственим установама, уочава се да о промени посла у највећој мери размишљају запослени у болничким здравственим установама, а у најмањој мери запослени у осталим здравственим установама (табела 7). У односу на претходну годину број оних који размишљају о промени посла је порастао за 5,4% у установама ПЗЗ, док је у установама БЗЗ и у осталим установама остао готово исти.

Табела 7. Планови о промени посла у наредних пет година запослених у различитим врстама здравствених установа у 2022. години

Размишљања о промени посла	Установе ПЗЗ (%)	Установе БЗЗ (%)	Остале здрав. установе (%)	Укупно (%)
Прелазак у приватни сектор	8,4	9,6	4,6	9,0
Рад ван здравствене заштите	13,8	13,8	13,4	13,8
Одлазак у иностранство	9,5	12,3	9,7	11,2
Не размишља о промени посла	68,3	64,3	72,4	66,0

Просечна оцена укупног задовољства послом у 2022. години износила је $3,6 \pm 1,0$ (претходне године била је 3,5), а у зависности од врсте здравствених установа, кретала се у распону до 3,5 до 3,7 (табела 8).

Табела 8. Просечне оцене укупног задовољства у 2021. и 2022. години - разлике између запослених у различитим врстама здравствених установа

Врста здравствене установе	Просечна оцена (2021.год.)	Просечна оцена (2022.год.)
Установе примарне здравствене заштите	3,6	3,5
Установе болничке здравствене заштите	3,5	3,7
Остале здравствене установе	3,7	3,7
Укупно	3,5	3,6

На основу добијених резултата може се констатовати да су 2022. године, сви посматрани аспекти задовољства послом, као и укупно задовољство, оцењени готово исто као и 2021. године.

Посматрано у односу на врсту здравствених установа, као и претходних година, запослени у примарној здравственој заштити су најмање задовољни већином анализираних аспеката, што се одразило и на оцену укупног задовољства.

У односу на претходно истраживање, у установама примарне здравствене заштите укупно задовољство послом је оцењено нешто лошије, у болничкој здравственој заштити нешто боље, док је у установама које обављају делатност на сва три нивоа здравствене заштите (остале здравствене установе), просечна оцена укупног задовољства остала иста.

Посматрано у односу на врсту занимања, задовољнији су здравствени радници.

Изложеност стресу била је мања у односу на 2021. годину, али је и у 2022. години око 44% здравствених радника изјавило да осећа много или веома много стреса. У групи нездравствених радника изложеност стресу у великој, односно веома великој мери је присутна код трећине анкетираних.

Што се тиче размишљања о промени посла, као и у претходном истраживању, у најмањој мери о промени посла су размишљали запослени у установама примарне здравствене заштите (иако су најнезадовољнији послом), а у највећој мери запослени у установама болничке здравствене заштите.

Када се анализирају жеље за променом уочава се да се у последње три године благо смањује број оних који би отишли у иностранство, а расте број оних који би прешли у приватан сектор.

Анализу урадиле:

Др сци. Наташа Драгнић, дипл. мат.

Проф. др Светлана Квргић

Начелници центара:

Проф. др Весна Мијатовић Јовановић

Др сци. мед. Миодраг Арсић